

NAGUIB MAHFUZ

RADUBIS

UNA CORTESANA
EN L'EGIPTE
DELS FARAONS

LA FESTA DEL NIL

La primera llum de l'alba va anunciar l'inici d'aquell matí remot del mes de baxans, fa més de quatre mil anys. El gran sacerdot del temple del déu Sotis contemplava l'extensió interminable del cel amb els ulls fatigats per tota una nit d'observació. Aleshores va descobrir Sírius, l'estel de la bona sort, que espurnejava en la volta celestial; la cara del sacerdot es va il·luminar d'alegria i el seu cor va bategar amb més força, per l'emoció.

Es va prostrar sobre les lloses brillants del temple, en actitud d'adoració, i va donar les gràcies mentre proclamava, en veu alta i potent, que la imatge del deu Sotis havia aparegut en la carena per a anunciar als habitants de la vall la bona nova que el sagrat riu Nil tornava a inundar les seues terres, gràcies a la misericòrdia de les mans divines i a la magnanimitat dels déus.

La veu bella i potent del sacerdot va despertar la població, que abandonà els seus llits amb alegria. Tots miraven el cel amb desconfiança, fins que hi descobrien l'estel benefactor; aleshores repetien el cant del sacerdot, amb els cors plens de gratitud i de joia. Després, la gent abandonava molt matí les seues cases i tots s'afanyaven a ocupar les riberes del riu Nil per a veure la primera onada de la crescuda que havia de portar-los riquesa i benestar.

La veu del gran sacerdot del déu Sotis ressonava en l'aire pur d'Egipte i anunciava la bona nova als quatre vents:

–Veni a celebrar la festa sagrada del riu Nil!

I la gent sabia, així, que havia arribat l'hora de dirigir-se al sud; aleshores feien els equipatges, sempre lleugers, i iniciaven el viatge des de Tebes i Memfis, des d'Harmunit i Sut, des de Khamunu, per dirigir-se a Abu, la capital. Els carros cobrien en poc de temps les terres de la vall i les embarcacions solcaven el corrent del riu, l'una al costat de l'altra.

Els impressionants edificis de granit d'Abu, la capital d'Egipte, s'enlairaven majestuosos, separats o units per dunes d'arena que, cada any, el Nil cobria amb el seu llim fèrtil i productiu. A les vores del riu creixien les acàcies, les moreres, les palmeres esveltes o menudes i, ben aviat, els camps sembrats amb verdures i hortalisses, amb alfals, cobriren de verdor tota la superfície fèrtil. Hi havia també moltes vinyes, jardins i prats de pastura regats per séquies rialleres, a les vores de les quals bevien i descansaven els ramats. Els coloms volaven pel cel net, l'aroma de les flors alegrava la brisa fresca i els refilets dels rossinyols harmonitzaven amb els cants agradables de centenars d'ocells.

En pocs dies, tant Abu com les illes de Bija i Bilaq s'havien omplert de gent; en totes les cases de la ciutat hi havia hostes i tant a les places com en qualsevol altre espai públic, hi havia tendes plenes de gent. La multitud omplia els carrers i s'arremolinava al voltant dels actors, dels endevins, dels músics, els cantants i els ballarins. Els mercats vessaven de productes i els botiguers oferien als vianants les més diverses mercaderies. Les façanes de les cases havien sigut ornades amb teles i branques d'olivera. La gent admirava amb ulls curiosos les patrulles de guàrdies reials de l'illa de Bilaq, amb els seus uniformes multicolors i les seues llargues espases. Corrués

interminables de pelegrins acudien als temples de Sotis i del Nil per a oferir-los sacrificis i acomplir les promeses fetes al llarg de l'any. Els càntics dels músics es confonien amb les veus alegres dels borratxos, que eren una mostra més d'alegria, de la joia que, per aquells dies trencava l'ambient, habitualment pacífic, dels carrers d'Abu.

Per fi arribà el dia de la festa que tots esperaven i la multitud es va dirigir al mateix lloc: el llarg camí que unia el palau del faraó amb el turó on s'havia erigit el temple del Nil. L'ale apassionat de tanta gent escalfava l'aire i la terra semblava enfonsar-se sota el pes de tants peus. Moltes persones, convençudes que ja no hi havia lloc per a elles a terra, ompliren el riu d'embarcacions i navegaven en direcció al temple, amb les veles al vent, mentre entonaven càntics al riu Nil, acompanyats de la música de les flautes i les lires, o ballaven al ritme dels tambors.

Centenars de soldats armats amb llances formaven dues llargues files a banda i banda del camí i, separades les unes de les altres a intervals regulars, s'hi erigien les estàtues, de mida natural, dels reis de la Sisena Dinastia, des del pare del faraó fins a tots els altres avantpassats. Els qui estaven més a prop, podien veure les cares dels faraons: Asra Kara, Titi I, Bibi I, Muhtamsauf I i Bibi II.

El so de les veus omplia l'aire, sense que se'n poguera distingir una en concret ni seguir cap conversa; com les ones d'un oceà agitat, les veus eren només una remor sorda, profunda i descompassada. Però, ara i adés, alguna veu més poderosa s'imposava a les altres i arribava clarament a oïda de la gent. Els uns cridaven «Adoreu el déu Sotis que ens porta les riuades benèfiques»; els altres deien: «Adoreu el

Nil, el nostre riu sagrat que porta fertilitat i vida a la nostra terra». I ací i allà hi havia qui només lloava els bons vins de Mariut i els licors d'Abu, que donaven alegria i feien oblidar les penes.

Hi havia un grup d'espectadors que es mantenia unit; drets, conversaven entre ells amigablement i tots mostraven, en les seus cares i la seua roba, signes de benestar i de noblesa. Un d'ells, que contemplava la multitud amb els ulls molt oberts, admirat, va arquejar les celles i comentà:

—Quants faraons han contemplat multituds com aquesta i han viscut dies de glòria! Però, després, han desaparegut com si no hagueren existit mai, a pesar que foren admirats pels seus súbdits, que escoltaven les seues paraules amb devoció...

—Sí, han desaparegut, com tots nosaltres desapareixerem algun dia, i ara governen un món on la seua glòria és encara més gran... Mira el lloc que ocupe jo ara, ací mateix... Quanta gent l'ocuparà, al llarg de les generacions que ens han de seguir, i renovarà, com nosaltres ara, l'alegria i l'esperança que omplim els nostres cors? M'agradaria saber si ens recordaran i parlaran de nosaltres, com estem parlant d'ells ara.

—I com podem estar segurs que el nostre pervenir serà alguna cosa més que un record fugisser per a les generacions futures? Si no morírem...

—Tu creus que en aquesta vall hi hauria lloc suficient per a totes les generacions que ens han precedit? La mort és tan natural com la vida. I, per què hauríem de viure eternament si igual hem de menjar quan tenim fam, ens hem de fer vells després d'haver sigut joves i hem de conèixer la desesperació després d'haver conegut la joia?

–Com creus tu que és la vida al món d’Osiris?

–Espera i ho sabràs quan t’arribe el moment.

Aleshores intervingué un altre espectador.

–És la primera volta que els déus em donen el goig de veure el faraó en persona –va declarar.

–Jo ja l’he vist abans –va comentar un amic–: el dia de la coronació, ací mateix, fa només uns quants mesos.

–Mireu les estàtues dels seus avantpassats gloriosos...

–Comprovareu com s’assembla al seu avi, Muhtamsauf I.

–Quin aspecte més noble!

–Estic d’acord amb tu... El faraó és un jove bell i noble. Ni la seua constitució ni la seua elegància es poden comparar amb les dels homes vulgars.

–M’agradaria saber amb quin esperit governarà –va comentar un dels contertulians–. Ens deixarà temples i monuments o cròniques de les conquestes al nord i al sud?

–Si la meua intuïció no m’enganya, jo m’incline per la segona possibilitat.

–Per què?

–És un home jove, però amb molta ambició i molt de valor.

L’altre va moure el cap, com si dubtara.

–He sentit comentar... Diuen que el faraó és un home impetuós, que s’inclina sovint per la violència; s’enamora fàcilment, li agraden molt els luxes i és extravagant, amb una gran avidesa de riqueses, que no dubta a perseguir amb totes les seues forces...

Un dels homes que l’escoltaven va somriure amb ironia i comentà, amb veu baixa:

—I què té tot això de particular? La majoria dels egipcis ens enamorem amb facilitat i a tots ens agraden els luxes i les riqueses... Per què el faraó hauria de ser diferent?

—Parla amb més prudència —va dir l'altre—; crec que tu no saps res de l'assumpte... No saps que es va posar en contra dels sacerdots des del mateix dia que va ascendir al tron? Ell demana més diners, perquè vol construir palaus i jardins, però els sacerdots exigeixen que els done, completa, la part que correspon als déus i als temples. Els avantpassats del nostre jove rei havien afavorit molt els sacerdots, per assegurar-se'n la fidelitat; però ell mira les seues riqueses amb cobdícia.

—És molt trist que un faraó comence el seu regnat amb un enfrontament...

—Tens raó; i no oblides que Khnumhotep, visir i gran sacerdot, és un home amb una voluntat indestructible i un caràcter indomable. I també hem de comptar amb el gran sacerdot de Memfis, aquella gloriosa ciutat que ha vist com ha anat apagant-se la seua estrella des que governa aquesta gran dinastia.

L'home es va sentir alarmat per aquelles notícies, que ignorava del tot fins aquell moment.

—Si és així —va suggerir—, preguem perquè els déus donen als tres grans homes saviesa, paciència i claredat de ment.

—Que així siga —respongueren els altres, amb profunda sinceritat.

Un dels espectadors va mirar en direcció al Nil i va advertir el seu company amb un lleuger colp de colze a les costelles.

—Mira el riu, amic meu —li va dir—, de qui deu ser aquella barca tan magnífica que ve de l'illa de Bija? Pareix el sol quan ix pel llevant...

L'amic va mirar en direcció al riu i va veure una embarcació meravellosa, ni de les més grans ni tampoc de les menudes, de color verd, com una illa de vegetació que surara sobre l'aigua. Des de lluny, se'n podia veure la torreta, però no què hi havia dins. Lligada del pal, s'inflava al vent una gran vela i als dos costats de la barca, els remes es movien compassadament, amb la força de cent braços.

L'home es va quedar meravellat i, al cap d'una estona, comentà:

–Deu ser d'algun dels grans homes de Bija...

Un home que hi havia a prop del grup els va sentir, els va mirar i va moure el cap, en sentit negatiu.

–Em fa la impressió –va dir– que sou forasters...

Els dos homes van somriure i un d'ells va assentir amb el cap.

–Té vosté tota la raó, senyor –va confessar–. Som de Tebes; només som dos tebens entre els milers de forasters que han vingut a la capital, atrets per la magnificència de la festa... Potser aquella sumptuosa embarcació pertany a algun dels nobles de la ciutat? –va preguntar.

L'home va somriure enigmàticament i els va assenyalar amb el dit, com si els amenaçara.

–Alegreu els vostres esperits, distingits forasters –els va dir–. La barca no és de cap home, sinó d'una dona. Es tracta de l'embarcació d'una bella cortesana a qui la gent d'Abu i la de les seues illes, Bija i Bilaq, coneix molt bé.

–I qui és, si es vosté tan amable de dir-nos-ho, aquesta dona tan bella?

–Radubis, Radubis l'encantadora, la seductora, la reina dels cors i de les passions. –L'home els va assenyalar l'illa de Bija

i continuà.— Viu allà, en un magnífic palau blanc. Allà és on els seus amants i els seus admiradors es reuneixen per a competir pels seus favors i el seu afecte o per a sentir-se, almenys, mereixedors de la seua compassió... Us podreu considerar afortunats si teniu la sort de veure-la; però pregueu perquè els déus protegissen els vostres cors de qualsevol mal.

Les mirades dels dos forasters, com les de molts dels presents, es dirigiren novament a l'embarcació; les cares de la gent reflectien una gran curiositat, mentre la nau s'obria camí lentament i les barques més menudes, o les dels pescadors, s'apartaven per a deixar-li pas. A poc a poc, la vela de l'embarcació va desaparèixer darrere l'elevació del terreny on s'erigia el temple del Nil. Primer va desaparèixer la proa i, després, la torreta. Quan, finalment, va atracar al moll, des del lloc que ocupaven els forasters només en podien veure la vela i la part superior del pal, amb la bandera que onejava al vent, com un senyal d'amor que feia estremir els cors i les ànimes.

Al cap d'una estona, quatre nubis que havien baixat de la barca s'obriren pas entre la multitud que s'aglomerava a la vora del riu; darrere seu, ben junts, anaven quatre nubis més, que portaven al coll un palanquí sumptuós com el d'un príncep o un noble. Sobre el palanquí hi reposava, amb l'esquena recolzada contra els coixins i el braç esquerre, deliciosament nu, allargat a un costat, una jove bellíssima. Amb l'altra mà, movia amb suavitat un ventall fet amb plomes d'estruç i als seus ulls, que miraven la llunyania amb un gest orgullós, hi havia una mirada somiadora, que passava com un estel orgullós per damunt de tots els presents.

La breu processó avançava lentament, observada pels ulls de la multitud, fins que va arribar a la primera fila on la dona

va girar lleugerament, amb elegància, el seu coll de gasela; dels seus llavis rojos van brollar unes paraules que haurien alegrat qualsevol ànima. Aleshores, els esclaus s'aturaren i, quiets, sense moure ni un sol múscul, semblaven estàtues de bronze. La dona tornà a deixar-se caure sobre el coixins i es va submergir en els seus somnis, mentre esperava el seguici del faraó, que, sens dubte, havia vingut a veure.

La gent només podia contemplar mig cos de la dona, a partir de la cintura; els afortunats que havien tingut la sort de quedar-se a prop tingueren la sort de poder veure els seus cabells negríssims, lligats amb fils de seda brillant, de manera que semblaven la corona d'una deessa i deixaven a la vista la seua cara redona i resplendent per a caure, després, sobre els seus muscles, com un fragment de nit. Les seus galtes eren com roses fresques i la seua boca delicadíssima, entreoberta, deixava veure unes dents blanques com el gessamí al sol. Els seus ulls foscos, profundíssims i amb unes pestanyes molt llargues, lluien d'una manera que donava a entendre que coneixien l'amor tan bé com el creador coneix les seues criatures. Mai no s'havia vist abans una cara com la d'aquella dona, on la bellesa semblava haver trobat la seua llar.

L'atractiu d'aquella dona va seduir tots els presents i fins i tot els cors vells i cansats dels ancians bategaren amb més força. Des de tots els punts cardinals, les mirades que es dirigien a la bella haurien fos qualsevol objecte sòlid que interrompera el seu camí, de tan roents que eren. També dels ulls de les dones saltaven espurnes, però d'enveja; i la remor de les converses va anar pujant de to, fins que les murmura-cions arribaren a escoltar-se des del palanquí.

—És una dona molt atractiva, seductora...

–Té una bellesa encisadora, no hi ha cor que la pugui resistir.

–Només condemna a la desesperació els homes que l'admiren.

–Tens raó; així que l'he vista, he notat dins meu una alteració insuportable, un neguit estrany... M'he sentit oprimir per un gran pes, per una atracció tirànica, irresistible, que em fa sentir desgraciat perquè voldria que em rebel·lara contra tot per posseir-la. El meu cor ha notat una fiblada, tot i que sé que em refusaria i m'enfonsaria en l'amargor i la desesperació.

–Això és molt trist, però jo la veig només com una imatge de la felicitat, digna de ser adorada.

–És un mal terrible.

–Nosaltres som massa febles per a suportar una bellesa tan captivadora.

–Que els déus tinguen pietat dels seus enamorats!

–Sabies que la seua cort d'aduladors està formada pels homes més notables del regne?

–De veritat?

–Enamorar-se de Radubis s'ha convertit en una moda entre els homes més distingits del regne; és com un deure patriòtic...

–El seu palau blanc va ser construït pel brillant arquitecte Heni.

–I Ani, el governador de l'illa de Bija, l'ha decorat amb les millors obres d'art de Memfis i Tebes.

–Quina meravella!

–I Henfer, l'escultor, ha esculpit les estàtues del palau i n'ha decorat les parets...

–Això m’havien dit; i el general Tahu, el comandant de la guàrdia del faraó, li ha regalat també algunes obres d’art magnífiques.

–I si tots aquests homes tan poderosos tracten d’aconseguir el seu amor, qui deu ser el feliç elegit?

–Creus que pot haver-hi algun home feliç en aquesta ciutat tan desgraciada?

–No crec que una dona com Radubis siga capaç d’enamorar-se.

–Com ho podem saber? Potser s’enamora d’un esclau, o d’un animal...

–No ho crec. El poder de la seua bellesa és incommensurable i quan una persona té tant de poder, per a què vol enamorar-se?

–Fixa’t en la seua mirada, dura i penetrant... Encara no sap què és l’amor.

Una dona que havia escoltat part de la conversa va comentar, enfadada:

–Només és una ballarina –la veu de la dona estava carregada de ràbia–. Ha viscut sempre en un ambient corromput i depravat. Des que era una xiqueta ha anat perfeccionant l’art de la seducció i de l’engany; sap molt bé com s’ha de vestir i com s’ha de maquillar per a deixar-se veure amb aquest aspecte tan seductor i mirar-nos amb tant de menyspreu.

Les paraules d’aquella dona resultaren ofensives per a un dels enamorats secrets de Radubis.

–No parles d’aquesta forma en presència dels déus, dona –la va amenaçar–. No saps que la seua bellesa pertorbadora no és l’únic do amb què l’han obsequiada els déus? El mateix

Thot es va mostrar generós a l'hora de concedir-li saviesa i coneixement.

–Això no té sentit... Com pot cultivar la saviesa i el coneixement, si dedica tot el seu temps a seduir homes?

–Cada vesprada rep al seu palau un grup selecte de polítics, savis i artistes... No és estrany, per tant, com saben molt bé els qui la coneixen, que puga comparar els seus coneixements amb els dels més savis, que conega molt bé la política i que siga una experta en art.

–Quants anys té? –va preguntar un dels presents.

–Diuen que trenta...

–De segur que no en té més de vint-i-cinc.

–Que tinga l'edat que vulga –va comentar l'altre–. La seua bellesa és única, irresistible, i sembla destinada a ser eterna.

–On va nàixer? –tornà a preguntar el d'abans–. I on es va criar?

–Això només ho saben els déus... Per a mi, és com si haguera estat sempre al seu palau blanc de l'illa de Bija.

De sobte, una dona amb un aspecte peculiar va eixir d'algun lloc entre la multitud. Tenia una gepa que l'obligava a caminar amb l'ajuda d'un bastó. Els seus cabells blancs, desordenats i llargs, li queien a un costat; de la boca, li eixien uns claus esmolats i esgroguïts i tenia el nas llarg i aguilenc. Els seus ulls tristos emetien una llum aterridora que contrastava amb les celles negres i espesses; es cobria amb una túnica llarga, ampla i lleugera, que duïa cenyida a la cintura amb una corda de lli.

–És Daam! –exclamaren els que la van veure–. La bruixa Daam...

La vella no va fer cas dels comentaris de la gent i avançà a poc a poc, arrossegant els peus. Assegurava que podia veure el món invisible i que coneixia el futur. Oferia els seus serveis en canvi d'una moneda d'argent i els qui la coneixien la temien o se'n burlaven. Un jove es va creuar en el camí de la bruixa i ella li proposà endevinar-li la fortuna. El jove va acceptar, perquè la veritat és que estava borratxo fins al punt que a penes es podia mantenir dret; va deixar caure una moneda d'argent en la mà de la bruixa i la va mirar somrient i amb els ulls rojos.

–Quants anys tens, fill? –li preguntà la bruixa, amb una veu aspra, ronca.

–Dotze gots –va respondre el borratxo, sense saber què deia.

La gent del voltant va riure, però la bruixa es va enfadar, tirà als peus del jove la moneda que li havia donat i va seguir el seu camí, que pareixia que no s'havia d'acabar mai. De sobte, un altre jove que volia burlar-se de la bruixa li va eixir al pas i li va preguntar, somrient:

–Quin futur m'espera avui, dona?

–Alegra't! –li va dir; però el va mirar amb ràbia i, amb una veu verinosa, va afegir:– La teua dona et posarà les banyes per tercera vegada...

La gent va riure i va aplaudir la resposta de la vella, mentre el jove es tornava a amagar entre la multitud, avergonyit, després que la fletxa de burla que havia disparat se li girara en contra. La bruixa continuà el seu camí fins que arribà a la vora del palanquí de la cortesana i, esperant una mostra de la seua generositat, s'hi va quedar dreta, immòbil i somrient, abans de dirigir-se a la dona que l'ocupava.

–Puc llegir el teu futur en les estrelles –li va dir–, oh senyora tan dignament protegida?

La cortesana no semblava haver sentit les paraules de la vella, que va repetir, en veu alta:

–Senyora!

Radubis la va mirar, desagradablement sorpresa, i va girar el cap per a evitar mirar-la perquè li feia por.

–T’assegure –va insistir la bruixa– que no hi ha ningú entre tanta gent com hi ha reunida avui, que em necessite més que tu...

Un dels esclaus s’afanyà a posar-se entre la bruixa i el palanquí, per protegir la seua senyora. L’incident, tot i ser insignificant, havia començat a atraure l’atenció dels presents, però en aquells moments el so estrident d’un corn va esgarrar l’aire. De seguida, els soldats que formaven a l’un costat i a l’altre del camí es posaren els seus corns als llavis i van emetre una nota llarga i contínua; la gent va saber, així, que el seguici del faraó s’havia posat en marxa i que el faraó estava a punt d’eixir del seu palau per a dirigir-se al temple del Nil. Tots oblidaren qualsevol altra cosa i, amb els colls estirats, miraren el camí, amb tots els sentits concentrats en l’escena.

Passaren encara uns quants minuts i, per fi, va aparèixer l’avantguarda de l’exèrcit que començà a desfilat, perfectament formada, al ritme de la música militar. Al cap de la formació anava la guarnició de Bilaq amb totes les seues màquines de guerra, encapçalada per la seua bandera, que mostrava la imatge d’un falcó. Els soldats foren rebuts amb una onada d’aplaudiments i crits.

De seguida, la multitud esclatà en un murmurí, mentre desfilava un batalló d’infanteria, amb les llances i els escuts;

la música que els acompanyava transmetia l'esperit del déu Horus, que ornava també els estendards. Les llances apunten al cel amb precisió geomètrica, formant línies paral·leles en l'aire, perfectes al llarg de tota la formació.

Després venia el gran batalló dels arquers, amb els arcs i les aljaves plenes de fletxes, que marxava darrere del seu estendard, on es representava el ceptre reial. Tardaren molt de temps a passar tots.

Més tard, precedits des de la distància pel soroll de les rodes, els crits del carreter, el so dels arnesos i els renills dels cavalls, aparegueren els carros de combat, formats en files de deu, d'una manera tan perfecta que semblaven dibuixats per la mateixa ploma, de tan rectes que marxaven. Cada carro l'arrossegaven dos cavalls magnífics, guiats pel carreter que anava armat amb una espasa i una javelina; a la part posterior, l'acompanyava un arquer amb l'arc en una mà i l'aljava en l'altra. En veure'ls, la gent recordava les conquestes de Núbia i del Sinaí. Els podien imaginar vivament, desplegant-se per les planes i les valls, com falcons caiguts del cel, mentre els enemics fugien, morts de por i temorosos de la destrucció que els carros sembraven al seu pas. L'entusiasme dels espectadors els feia bullir la sang dins les venes i els crits ressonaven en el cel.

Aleshores va aparèixer el solemne seguici del faraó, encapçalat pel carro del rei, al qual seguien molts altres carros, formats en línies de cinc, on anaven els prínceps i els ministres, acompanyats dels grans sacerdots; després venien els trenta jutges de les regions, els comandants de l'exèrcit i els governadors de les províncies. Finalment, un destacament de la guàrdia reial, amb Tahu al capdavant, tancava la comitiva.

El faraó es mantenia dret, alt, sobre el seu carro; solemne i venerable com una estàtua de granit, sense mirar ni a la dreta ni a l'esquerra, amb els ulls perduts en la distància, indiferent a les aclamacions de la multitud que cridava amb un entusiasme que li eixia del cor.

Portava al cap la doble corona d'Egipte; en una mà, duia l'assot reial i en l'altra, el ceptre. Sobre el seu uniforme de gala, lluïa una capa de pell de lleopard, com corresponia a la festivitat del dia.

Els cors s'ompliren de joia i d'alegria i era tan colossal la remor dels crits i de les aclamacions que els ocells del cel van fugir, espantats. Radubis també va notar aquell fervor popular i, de sobte, la seua cara es va il·luminar amb la llum de la vida; radiant, la cortesana també es posà a aplaudir.

Amb això, entre les aclamacions de la multitud, una veu poderosa va cridar, amb entusiasme:

—Llarga vida a sa excel·lència Khnumhotep!

Desenes de veus repetiren la consigna, que va causar un notable malestar i una gran consternació, i la gent mirava al seu voltant, tractant de descobrir qui havia tingut la mala intenció d'aclamar el visir en presència del jove faraó i quina classe de gent el secundava en aquell perillós desafiament.

Però tot donava a entendre que aquell crit no havia afectat l'entorn del faraó perquè el seguici va continuar el seu camí tranquil·lament, fins que arribà al tossal on s'erigia el temple. Tots els carros van parar alhora i dos prínceps que portaven un gran coixí de plomes d'estruç, cobert d'una tela daurada, es dirigiren de pressa al carro del faraó. El rei en va baixar, posant els peus sobre el coixí, i va fer sonar el seu corn. Tots els soldats feren la salutació militar i els músics de

la guàrdia reial entonaren l'himne del sagrat riu Nil mentre el faraó ascendia solemnement per les escales que pujaven al cim del turó.

El seguien els personatges més destacats del regne: generals, ministres i governadors; a la porta del temple l'esperaven els sacerdots, prostrats en actitud de submissió. Quan el gran camarlenc Sufhatib va anunciar l'arribada del faraó, el gran sacerdot del temple es va incorporar, es va tancar els ulls amb les mans i, en veu molt baixa, va recitar:

—El servidor del déu sagrat del Nil té l'honor d'expressar-vos la seua fidelitat i us dona la més sincera benvinguda, senyor de l'Alt i el Baix Egipte, fill de Ra i hereu dels dos imperis.

El faraó li va acostar el ceptre i el sacerdot el va besar amb devoció profunda. Aleshores, s'incorporaren els altres sacerdots, que van formar dues files per a deixar pas al faraó, que va continuar el seu camí, al cap del seguici, en direcció a la gran plaça on hi havia l'altar, rodejada d'esveltes columnes. El faraó va fer unes quantes voltes a l'altar, mentre els sacerdots cremaven encens, l'aroma del qual omplia ja tot el temple i perfumava els presents, que continuaven prostrats en actitud reverent i humil. Uns quants sacerdots joves deixaren damunt l'altar un bou que havien sacrificat i que el faraó va oferir al déu amb les paraules rituals:

—«Vinc a la teua presència, o déu sagrat, després d'haver purificat la meua ànima, i t'ofereixo aquest sacrifici per acostar-me a tu, perquè tu has vessat els teus dons sobre la nostra terra i has concedit els teus favors a la vall i al poble que l'habita».

Els sacerdots van repetir la pregària com un cor impressionant de veus plenes de fe i de confiança, amb els braços

oberts en senyal de pregària i els ulls mirant el cel. Després, tots els presents repetiren l'oració i l'eco de tantes veus va eixir del temple on la gent va començar també a repetir les paraules sagrades fins que no hi quedà ningú que no haguera elevat la seua pregària d'agraïment al generós riu Nil. Aleshores, el rei avançà, seguit pel gran sacerdot del temple i per tots els notables del regne, i va entrar a la sala de columnes, la de les tres voltes paral·leles. Els sacerdots formaren en dues files i el faraó i el gran sacerdot es van quedar enmig, recitant la pregària al sagrat Nil amb les veus ronques i tremoloses; els cors els bategaven amb força dins dels pits i pregaven amb veus poderoses, que ressonaven solemnes en la foscor del temple.

El gran sacerdot va pujar pels graons que portaven a la Cambra Eterna. En acostar-se, va traure la clau sagrada que obria la porta del recinte sagrat i la va obrir; després d'haver obert l'enorme porta, es va posar a una vora i, prostrat, començà a pregar. El rei va continuar avançant, va entrar a la cambra sagrada que era la residència de l'estàtua del Nil i en va tancar la porta. Era una sala gran, amb el sostre alt i molt fosca. A prop de la cortina que cobria l'estàtua del déu, havien encés uns ciris, damunt d'unes taules daurades. L'aura de solemnitat d'aquell lloc va penetrar profundament al cor del faraó, que va avançar respectuosament cap a la cortina sagrada, amb els sentits dispersos. Amb mà tremolosa, va apartar la cortina i, sense inclinar-se, perquè el faraó no s'inclinava mai, va posar en terra el seu genoll dret i va besar amb devoció el peu de l'estàtua. Conservava tota la seua dignitat reial, però l'orgull i la magnificència havien desaparegut de la seua cara, que havia empal·lidit de terror i respecte. Així, el faraó va pregar durant una llarga estona, absorbt en la seua

devoció, alié a la seua glòria ancestral i al seu enorme poder en aquest món.

Quan va acabar de resar, tornà a besar el peu sagrat, es va incorporar i va córrer la cortina sagrada. A poc a poc, sempre mirant el déu a la cara, el faraó va retrocedir fins que va notar la frescor de l'aire lliure; aleshores tornà a tancar la porta.

Els notables del regne van rebre el faraó amb noves pregàries i el van seguir a través de l'atri dels sacrificis i del pati, fins que tots van eixir del temple i aparegueren novament al cim del turó que dominava les vores del Nil. Quan la gent que esperava en les riberes del riu i en les barques va veure el faraó i la seua cort, totes les goles esclataren en un crit de joia i milers de mans agitaren amb entusiasme les banderes, els estendards i les palmes que portaven.

El gran sacerdot avançà unes passes, preparat per a llegir el tradicional discurs de cada any; va desenrotllar un papir que duia en les mans i començà a llegir en veu alta, poderosa:

–Beneït sigues, oh Nil, perquè les teues inundacions omplin la nostra vall d'alegria i de vida i anuncien el nostre benestar. Tu que vius entre tenebres la major part de l'any, sents pietat dels teus fidels i escoltes els nostres precis i les nostres oracions i el teu cor gran té pietat de nosaltres i, aleshores, abandones la foscor per a eixir a la llum i omplir amb els teus dons l'extensió de la vall. Tu omplis així de vida les nostres terres i, ben aviat, les plantes creixeran alegres i tremolaran amb la brisa i el desert bullirà de vida sota la capa fèrtil de color porpra que tu li dónes; els nostres horts floreixen i els nostres camps s'omplir de verd; els ocells canten i tots els cors t'aclamen, plens d'alegria i de joia, perquè gràcies a tu, qui estava nu podrà vestir-se, qui tenia fam podrà

menjar i podrà beure qui tenia set i les donzelles i els homes joves s'uniran en matrimoni. La terra d'Egipte tremola de felicitat i de goig. Per això et lloem i et glorifiquem, amb tu per sempre el poder i la glòria!

Després, els sacerdots del temple entonaren l'himne del Nil, acompanyats de la música de les lires, les flautes i els dolços violins, seguint el ritme alegre que marcaven els tambors.

Quan les últimes notes musicals es perderen en el vent, el príncep Nai s'acostà al faraó i li va presentar un papir segellat amb cera, on hi havia escrites les peticions al riu. El rei va agafar el papir, es va tocar el front amb ell i, després, el va tirar al riu perquè les aigües agitades del Nil se l'emportaren cap al nord.

Finalment, el faraó va baixar les escales del turó i tornà a pujar al seu carro. El seguici tornà al palau de la mateixa manera que n'havia eixit, envoltat de devoció i de grandesa, aclamat pels cors i les veus d'un milió de súbdits fidels que vibraven d'emoció i semblaven embriagats de joia.